

EUROPSKA FRANŠIZNA FEDERACIJA

Ave.Louise 65/11, B-1050 –Brussels, Belgium,

Tel.32(0)2 520 16 07, info@eff-franchise.com, www.eff-franchise.com

EUROPSKI ETIČKI KODEKS FRANŠIZNOG POSLOVANJA

PREAMBULA

- 1) Ova preambula uspostavlja svrhu Europskog etičkog Kodeksa franšiznog poslovanja i načela na osnovu kojih će zemlje članice Europske franšizne federacije primjenjivati Kodeks u svojim zemljama.
- 2) Europski etički Kodeks za franšizno poslovanje je praktična zbirka ključnih odrednica za rukovođenje odnosom između davatelja franšize i svakog njegovog primatelja franšize koji zajedno posluju u okviru franšizne mreže. Opća etička načela koja su temelj ovih odrednica su dobra vjera i poštenje pri čemu se misli na odnos davatelja i primatelja franšize zasnovan na poštenju, transparentnosti i odanosti što sve zajedno doprinosi stvaranju povjerenja u takvom odnosu.
- 3) Načela ovog Kodeksa primjenjiva su u svim fazama franšiznog odnosa; predugovornoj, ugovornoj i post ugovornoj fazi.
- 4) Europski etički Kodeks za franšizno poslovanje predstavlja Kodeks za Samoregulaciju franšiznog poslovnog sektora i predstavlja ključni dokument za sve zainteresirane dionike u Europi u smislu vodiča za uspostavu franšiznog odnosa.
- 5) Njegova nedvosmislena i jasna načela nisu u suprotnosti s niti jednim nacionalnim zakonom i temeljnim pravima EU s trajnim ciljem uspostavljanja
  - a. efikasnog okvira za franšizni sektor poslovanja.
- 6) Kodeks nadalje predstavlja temelje za djelovanje nacionalnih franšiznih udruga, članica Europske franšizne federacije. Njihova pravila učlanjenja u Udrugu, akreditacijski proces kao i disciplinski okvir moraju biti u skladu sa standardima postavljenim u ovom Kodeksu. Kodeks u svojoj cjelini je obvezujući za sve zemlje članice Europske Franšizne Federacije kao i njihovo članstvo. Ovaj Kodeks je odobren od strane svih franšiznih Udruga članica EFF od kojih se svaka obvezala na njegovu promociju, interpretaciju i implementaciju na nacionalnoj razini. Svaka Udruga je odgovorna da je Kodeks javno dostupan pogotovo onima koji započinju poslovanje u franšiznom poslovnom sektoru.
- 7) Nacionalne franšizne Udruge, članice EFF imaju mogućnost da nadopune Kodeks nacionalnim dodatkom i/ili tumačenjem pod uvjetom da ono ne rezultira pogrešnom interpretacijom ovog Kodeksa.

- 8) EFF predstavlja franšizni poslovni sektor u njegovoj cjelini što se u smislu višestrukih dionika odnosi na interese franšizne mreže uključujući davatelja franšize i primatelja franšize u odnosu prema institucijama, civilnom sektoru i potrošačima.
- 9) Europski etički Kodeks za franšizno poslovanje nastao je 1972 godine od strane glavnih aktera franšiznog sektora poslovanja u Europi, članova nacionalnih franšiznih Udruga osnivača EFF. On je odraz iskustva i dobre prakse davatelja i primatelja franšize u Europi. Bio je revidiran 1992 godine s ciljem praćenja evolucije franšiznog poslovnog sektora na tržištu kao i razvoja regulativnog okvira u EU.
- 10) Zadnje revidiranje ovog Kodeksa uslijedilo je 2016 godine sa svrhom da isti integrira odredbe koje su odraz trajnog iskustva davatelja i primatelja franšize na tržištima zemalja članicama EFF, kao i da se pridržava preporuka Europske Komisije o samoregulaciji. Kodeks je živi akcijski plan. Njegove nadopune su u kontinuitetu i učestale kako bi uvijek bio relevantan za ovaj dinamičan, stalno evoluirajući sektor poslovanja.
- 11) EFF vjeruje, što je i potvrđeno njezinim 40 godišnjim iskustvom kao jedinstvenim glasnikom franšiznog sektora poslovanja u Europi, da je čvrsta samoregulacija najbolji način regulacije europskog franšiznog poslovnog sektora. To su temelji na kojima je franšizni sektor poslovanja značajno doprinio promociji poduzetništva, pogotovo razvoju malih i srednjih poduzeća, modernizaciji trgovine kao i zapošljavanju na tržištima zemalja članica EU kao i šire.
- 12) Europska franšizna Federacija je neprofitna organizacija osnovana 1972 godine. Registrirana je u Briselu, u Belgiji gdje ima i stalan ured. Članice EFF su pojedine, akreditirane nacionalne franšizne Udruge iz zemalja koje zadovoljavaju geo/institucionalne uvjete navedene u Statutu EFF.
- 13) Najvažnija uloga EFF je da promovira prihvaćanje ovog etičkog Kodeksa kako bi osigurala razvoj pravilnog i etičkog franšiznog poslovanja u EU.

EUROPSKI ETIČKI KODEKS FRANŠIZNOG POSLOVANJA

1. DEFINICIJA FRANŠIZNOG POSLOVANJA

Franšizno poslovanje je sistem trgovanja dobrima i/ili uslugama i/ili tehnologijom, koja se bazira na bliskoj i stalnoj suradnji legalno i financijski samostalnih poduzeća, davatelja franšize i njegovih pojedinačnih primatelja franšize, gdje davatelj dodjeljuje svakom svojem primatelju franšize pravo i nameće obavezu da vodi posao u skladu s konceptom franšize koju je razvio.

Pravo omogućuje i obavezuje svakog pojedinog primatelja franšize, u zamjenu za

direktnu ili indirektnu financijsku naknadu, da koristi žig ili robnu marku davatelja franšize za proizvod i/ili uslugu, *know-how*, poslovne i tehnološke metode, proceduralni sistem i drugo intelektualno vlasništvo podržano kontinuiranom komercijalnom i/ili tehnološkom pomoći, unutar okvira i u periodu određenom u pisanom franšiznom ugovoru zaključenom između strana u ovu svrhu

Know-how znači skup ne-patentiranih praktičnih informacija koje su rezultat iskustva i provjere od strane davatelja franšize i on je tajan, važan i određen;

„**tajan**“ - znači da *know-how* nije opće poznat ili lako dostupan što ne znači da svaki pojedinačni dio *know-how* treba biti potpuno nepoznat ili nedostupan van poslovanja kojim se bavi davatelj franšize

„**važan**“ - znači da je *know-how* značajan i koristan primateljima franšize za plasman i upotrebu ugovorenih proizvoda ili usluga.

„**određen**“ – znači da *know-how* mora biti opisan na dovoljno razumljiv način kako bi bilo moguće provjeriti ispunjavaju li se kriteriji tajnosti i važnosti; opis *know-how* može biti smješten u franšizni ugovor ili na posebni dokument kao i zabilježen na bilo koji drugi uvriježeni način.

2. OSNOVNA NAČELA

2.1. Davatelj franšize je začetnik i skrbnik franšizne mreže koja se sastoji od davatelja franšize i njegovih individualnih primatelja franšize.

2.2. Obveze davatelja franšize:

Davatelj franšize

- i. uspješno upravlja svojim poslovnim konceptom na određenom tržištu u trajanju od najmanje godinu dana i u barem jednoj probnoj jedinici (pilot jedinici) prije stvaranja franšizne mreže na tom tržištu.
- ii. je vlasnik ili ima legalno pravo korištenja imena mreže, trgovačkih marki i drugih razlikovnih identifikacija
- iii. priznaje svoje primatelje franšize kao neovisne poduzetnike te ih neće direktno ili indirektno tretirati kao svoje zaposlenike
- iv. pruža individualnom primatelju franšize početnu obuku i trajnu komercijalnu i/ili tehničku pomoć tijekom čitavog trajanja ugovora
- v. odobrit će pravo i omogućiti upotrebu svojeg *know how*, koji je prenesen primatelju franšize, iako ostaje njegova odgovornost da održava i dalje razvija isti
- vi. prenijeti će i/ili staviti na raspolaganje *know how* primatelju franšize kroz adekvatne informativne kanale i obuku te će osigurati mentoring i kontrolu pravilnog korištenja tog *know how*
- vii. poticati će primatelje franšize da daju povratnu informaciju kako bi se razvijao

- i održavao *know how* koji im je prenesen ili stavljen na raspolaganje
- viii. nastojat će da, u predugovornoj, ugovornoj i post ugovornoj fazi suradnje s primateljima franšize, spriječi bilo kakvu zloupotrebu, a naročito prenošenje *know how* konkurentskim mrežama, kako bi se zaštitili interesi franšizne mreže
  - ix. investirat će, prema potrebi u financijski i ljudski kapital, za promociju svog brenda i uključit će se u istraživanje i inovacije koje će osigurati dugoročan razvoj i kontinuitet njegovog poslovnog koncepta
  - x. obavijestit će potencijalne i individualne primatelje franšize o svojoj komercijalnoj i prodajnoj politici na internetu
  - xi. nastojat će zaštititi interese franšizne mreže u toku razvoja vlastite *on line* komercijalne ili prodajne politike

2.3. Obveze individualnog primatelja franšize

Primatelj franšize treba:

- i. prihvatiti obavezu da na lojalan način surađuje s davateljem franšize u svrhu osiguranja uspješnog poslovanja cijele mreže kojoj se pridružio u ulozi potpuno informiranog i potpuno neovisnog poduzetnika
- ii. posvetiti najveće moguće napore u cilju rasta franšiznog poslovanja i održavanja zajedničkog identiteta i reputacije franšizne mreže
- iii. biti odgovoran za ljudske i financijske resurse koje je uložio u svoj franšizni posao te kao neovisan poduzetnik biti odgovoran i prema trećoj strani, za svoja djela u okviru franšize
- iv. surađivati na lojalan način sa svakim pojedinim primateljem franšize unutar mreže, kao i sa samom franšiznom mrežom
- v. dostaviti davatelju franšize podatke o poslovanju u cilju olakšavanja prosudbe o uspješnosti poslovanja i financijske izvještaje neophodne za učinkoviti nadzor nad poslovanjem
- vi. omogućiti davatelju franšize kontrolu kvalitete poslovanja i održavanje dobrog imidža koncepta u okviru proizvoda i usluga koje primatelj franšize isporučuje potrošaču/kupcu
- vii. priznati svoju odgovornost potpuno neovisnog poduzetnika u odnosu na potrošače/kupce
- viii. ne odavati trećim stranama, niti tijekom trajanja franšiznog ugovora ni nakon isteka franšiznog ugovora, *know-how* i druge poslovne informacije u vezi poslovanja franšize, koje su mu prenijete od strane davatelja franšize

2.4 Trajne obveze obaju stranaka:

Ugovorne strane

- i. čuvat će imidž i reputaciju franšizne mreže u toku vođenja svojih operacija
- ii. djelovat će u dobroj vjeri i biti poštene u međusobnom ophođenju. Obje strane se obvezuju dati pisanu obavijest drugoj strani o svakom kršenju ugovornih obveza i gdje je to moguće, omogućiti razumni vremenski rok za ispravljanje uzroka kršenja ugovora
- iii. poštovat će povjerljivost informacija značajnih za franšizni koncept koje u toku poslovanja budu razmjenjivali jedni s drugima
- iv. rješavat će pritužbe, prigovore i sporove u dobroj vjeri i namjeri putem fer i razumne direktne komunikacije i pregovora
- v. će kada bude potrebno i kada ne uspiju same riješiti spor putem direktnih pregovora, u dobroj vjeri tražiti medijaciju prije pokretanja sudskog spora i/ili arbitražu osiguranu ili odobrenu od strane nacionalne franšizne udruge članice EFF

3. REGRUTIRANJE, REKLAMIRANJE I OTKRIVANJE PODATAKA

3.1 Reklamiranje za regrutiranje individualnih primatelja franšize bit će nedvosmisleno i neće sadržavati obmanjujuće izjave.

3.2 Svi reklamni, promotivni i materijali za regrutiranje kandidata, koji se izravno ili neizravno odnose na moguće buduće rezultate, financijske pokazatelje ili zaradu koju individualni primatelji franšiza mogu očekivati, bit će objektivni i neće biti obmanjujući.

3.3 Kako bi se omogućilo potencijalnim, individualnim primateljima franšize da stupe u obvezujuće odnose potpuno informirani, potrebno je dati kopiju ovog Etičkog kodeksa ili javni pristup istome, kao i pisani prikaz potpunih i točnih informacija o franšiznom odnosu, u razumnom roku, prije potpisivanja tih obvezujućih dokumenata

3.4 Potencijalni primatelj franšize odgovoran je za pažljivo analiziranje informativnog materijala o franšiznom odnosu, uključujući i odabir odgovarajućeg profesionalnog savjeta, prije potpisa franšiznog ugovora

3.5 Potencijalni primatelj franšize mora biti iskren i transparentan u davanju podatka o svojem iskustvu, financijskoj sposobnosti, obučenosti, obrazovanju kao i bilo kojih drugih informacija važnih za franšizni odnos, a koje će dostaviti u toku

procesa selekcije od strane davaoca franšize.

3.6. Ako davatelj franšize nameće obavezu potpisa predugovora s kandidatom za individualnog primatelja franšize, isti se obvezuje na poštivanje sljedećih načela:

- i. prije potpisivanja bilo kojeg predugovora, kandidatu za individualnog primatelja franšize bit će dostavljene, u pisanoj formi, informacije o njegovoj svrsi kao i o svakoj financijskoj obavezi na osnovu troškova koje bi bio obavezan platiti davatelju franšize u svrhu pokrivanja stvarnih troškova koje je isti imao u predugovornoj fazi ili u vezi s njom.

Nakon zaključenja franšiznog ugovora uplaćeni iznosi trebaju biti vraćeni od strane davatelja franšize ili kompenzirani s mogućom ulaznom franšiznom pristojbom koju treba platiti primatelj franšize

- ii. predugovor će definirati svoje trajanje i uključiti odredbu o raskidu
- iii. davatelj franšize može u predugovor uključiti odredbu o izbjegavanju konkurencije i/ili tajnosti podataka kako bi zaštitio svoj *know how* i identitet

4. ODABIR INDIVIDUALNIH PRIMATELJA FRANŠIZE

Davatelj franšize treba odabrati i prihvatiti kao individualne primatelje franšize samo one kandidate za koje se nakon razumnog istraživanja čini da posjeduju osnovne vještine, obrazovanje, osobne kvalitete i financijske resurse koji su potrebni za vođenje franšiznog posla.

5. FRANŠIZNI UGOVOR

5.1 Franšizni ugovor mora biti u skladu s nacionalnim zakonima, zakonima Europske unije i ovim Etičkim kodeksom kao i svim njegovim nacionalnim dodacima

5.2. Ugovor će štiti intelektualno i industrijsko vlasništvo davatelja franšize kako bi se osigurao zajednički identitet, reputacija i interes franšizne mreže

5.3. Davatelj franšize će u pisanoj formi ponuditi primateljima franšize sve ugovore, kao i sve ugovorne dogovore u vezi s franšiznim odnosom na zvaničnom jeziku zemlje u kojoj je osnovan pravni subjekt primatelja franšize ili na jeziku za koji se primatelj franšize zvanično izjasni da ga poznaje.

Potpisani ugovori moraju odmah biti predani individualnom primatelju franšize

5.4. Franšizni ugovor razložit će bez dvosmislenosti obveze i dužnosti ugovornih strana i druge materijalne uvjete odnosa.

5.5. Osnovne, minimalne odredbe ugovora obuhvatit će najmanje sljedeće:

- i. prava koja stječe davatelj franšize,
- ii. prava koja stječe svaki pojedini primatelj franšize

- iii. prava intelektualnog vlasništva davatelja franšize u vezi s brendovima, znakovima i dr. koja trebaju biti osigurana primatelju najmanje na rok trajanja franšiznog ugovora
- iv. proizvodi i/ili usluge koji će biti pruženi primatelju franšize,
- v. obveze davatelja franšize,
- vi. obveze primatelja franšize,
- vii. uvjeti plaćanja koje mora poštovati primatelj franšize
- viii. trajanje ugovora koje će biti dovoljno dugačko da omogući svakom primatelju franšize amortizaciju početnih i naknadnih ulaganja specifičnih za franšizu,
- ix. temelje, uključujući i obavijesti koje obje strane moraju dati za bilo koju obnovu ugovora
- x. uvjeti pod kojima pojedini primatelj franšize može prodati ili prebaciti franšizu kao stabilan i održivi posao, kao i moguće pravo davatelja franšize na prvokup u tom smislu,
- xi. odredbe koje se odnose na korištenje specifičnih znakova, imena, oznake, trgovačkog znaka, logotipa ili drugih specifičnih identifikacija davatelja franšize od strane primatelja franšize,
- xii. pravo davatelja franšize na nadogradnju i/ili prilagodbu franšiznog sustava novim ili promijenjenim procedurama ili tehnikama
- xiii. odredbe za raskid ugovora,
- xiv. odredbe za promptno predavanje sve materijalne i nematerijalne imovine koja pripada davatelju franšize ili drugom vlasniku nakon raskida franšiznog ugovora.

6. ETIČKI KODEKS I MASTER FRANŠIZNI SUSTAVI

Ovaj Etički kodeks primjenjivat će se i na odnos između davatelja franšize i svakog pojedinačnog primatelja franšize, ali jednako i na odnos između Master primatelja franšize i njegovih pojedinih primatelja franšize. Ne primjenjuje se na odnos između davatelja franšize i njegovih Master primatelja franšize.

*Kraj Europskog etičkog kodeksa za Franšizno poslovanje
Zadnja verzija, konačna 06 prosinac 2016
Na Hrvatski prevela mr.sc.Ljiljana Kukec*